

شماره گزارش: ۷۱

ردیف: ۹

دوره یازدهم - سال دوم

تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۵/۲۳

**گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس در خصوص
«وضعیت شاخص‌های اقتصادی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم»**

تبصره (۱) ماده (۴۵) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

معاونت نظارت

اداره کل امور کارشناسی نظارت

بسمه تعالی

شماره: ۴۱۵۹۹

تاریخ: ۱۴۰۰/۰۵/۱۷

هیئت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام و احترام؛

مستند به تبصره (۱) ماده (۴۵) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، به پیوست گزارش کمیسیون تخصصی اقتصادی در خصوص «وضعیت شاخص‌های اقتصادی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم» جهت قرائت در صحن علنی تقدیم می‌شود.

محمد رضا پور ابراهیمی
رئیس کمیسیون اقتصادی

گزارش نظارتی کمیسیون اقتصادی در خصوص «وضعیت شاخص‌های اقتصادی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم»

مقدمه

یکی از مسائل مهم در زمان تغییر دولت‌ها این است که مشخص نیست دولت مستقر، در چه شرایطی اقتصاد کشور را به دولت بعدی تحویل می‌دهد. در این شرایط شاخص‌های اقتصادی مهم و مشخص و تبیین و تحلیل وضعیت آن‌ها کمک می‌کند تا عملکرد دولت‌ها طی چهار سال خدمت با ابتدای دوره شروع به کار قابل مقایسه باشد. در این راستا کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با استناد به ماده (۴۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، گزارشی را در زمینه «**شاخص‌های اقتصادی عملکرد دولت‌های یازدهم و دوازدهم**» تهیه کرده است که شامل سه بخش اصلی است؛ بخش اول گزارش، فهرست شاخص‌هایی است که تحلیل وضعیت آن‌ها برای سیاست‌گذاری اقتصادی مهم هستند. بخش دوم گزارش، تبیین آماری وضعیت شاخص‌های منتخب بوده و در بخش سوم گزارش نیز، تحلیل روند شاخص‌های اقتصادی منتخب انجام شده است. اکنون با تکیه بر وضعیت این شاخص‌های مهم اقتصادی می‌توان ضمن شناخت بهتر جایگاه اقتصادی کشور، نقاط ضعف و قوت دولت‌های قبلی را نیز شناسایی نموده و نسبت به چگونگی بهبود وضعیت اقتصادی کشور، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری نمود.

فصل اول: لیست شاخص‌ها

۱- وضعیت رفاه خانوار

- درآمد سرانه
- ضریب جینی
- نرخ فقر
- نرخ تورم

۲- وضعیت تولید و سرمایه‌گذاری

- تولید ناخالص داخلی
- تولید ناخالص داخلی بدون نفت
- ارزش افزوده بخش کشاورزی، صنعت، ساختمان و خدمات
- موجودی سرمایه و تشکیل سرمایه ثابت در ماشین‌الات و تجهیزات
- تغییرات رتبه کشور در شاخص‌های بین‌المللی پایش محیط کسب و کار و رقابت در مقایسه با وضعیت در ابتدای تشکیل دولت

۳- وضعیت بازار کار

- تعداد شاغلین

- تعداد جمعیت فعال
- نرخ بیکاری
- نرخ اشتغال ناقص

۴- وضعیت بخش مالی

- رشد نقدینگی
- رشد پایه پولی
- حساب سرمایه بانک ها
- نرخ سود بین بانکی
- نسبت مطالبات غیرجاری شبکه بانکی
- نسبت کفایت سرمایه شبکه بانکی
- بدهی شبکه بانکی به بانک مرکزی
- ضریب نفوذ بیمه سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹
- تعداد شرکت های پذیرفته شده و ثبت شده به تفکیک بازارها (بورس، فرابورس)
- تعداد ابزارهای مالی پذیرفته شده و ارزش معاملات آنها (اِپشن، فیوچر و...)
- وضعیت ارزش بازار به تفکیک بازارها نرخ بازده بازار سرمایه (صنعت، ۵۰ شرکت و ...)
- حجم تامین مالی بخش های دولتی و غیردولتی از بازارهای سهام (بورس تهران و فرابورس) و بازارهای کالا (بورس کالا و بورس انرژی) به تفکیک ابزارها و روش های تامین مالی

۵- وضعیت بخش خارجی

- صادرات غیرنفتی
- شاخص تمرکز محصولات صادراتی
- شاخص تنوع محصولات صادراتی
- واردات به تفکیک واسطه ای، سرمایه ای و مصرفی
- وضعیت بدهی خارجی دولت ارزی
- وضعیت تراز پرداخت ها
- میزان موجودی ذخایر کالای استراتژیک کشور
- سهم واردات از مصرف داخلی کالاهای اساسی شامل گندم، جو، برنج و نهاده های دام و طیور
- وضعیت تراز تجاری

۶- وضعیت بخش عمومی

- سقف تنخواه گردان خزانه بودجه سال جاری و میزان استفاده شده از تنخواه در سه ماهه اول ۱۴۰۰
- روند نسبت درآمدهای مالیاتی به بودجه عمومی (مصوب و عملکرد)
- روند نسبت درآمدهای مالیاتی (مصوب و عملکرد) به تولید ناخالص داخلی

۷- عمران شهری و روستایی

- تعداد واحدهای مسکونی ساخته شده
- روند سرانه تعداد بیمارستان، مدارس و دانشگاه‌های ساخته شده (به اتمام رسیده)
- میزان افزایش زیرساخت‌های حمل و نقل شامل خطوط ریلی و جاده‌ای هوایی
- دسترسی به آب آشامیدنی
- دسترسی به فاضلاب سال
- دسترسی به برق
- شاخص‌های سرمایه‌گذاری و افزایش ظرفیت زیرساخت‌ها (نیروگاه‌های برق، سدها، تصفیه‌خانه فاضلاب شهری و ...)

فصل دوم: جداول

۱- وضعیت رفاه خانوار

درآمد سرانه سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
-	-	79.4	85.6	82.6	71.9	73.1	72.4	درآمد سرانه به قیمت ثابت (مرکز آمار)
165.3	162.5	1۶7.5	175.7	172.3	162.3	167.3	163.7	درآمد سرانه به قیمت ثابت (بانک مرکزی)

ماخذ: بانک مرکزی و مرکز آمار ایران

ضریب جینی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	سال
%۴۰,۱	%۳۹,۹	%۴۰,۹	%۳۹,۸	%۳۹,۰	%۳۸,۵	%۳۷,۹	36.5%	کل کشور
%۳۸,۴	%۳۸,۳	%۳۹,۴	%۳۷,۹	%۳۷,۳	%۳۶,۸	%۳۶,۱	%۳۵,۱	مناطق شهری
%۳۵,۹	%۳۵,۴	%۳۶,۰	%۳۵,۶	%۳۳,۶	%۳۳,۷	%۳۴,۰	32.4%	مناطق روستایی

ماخذ: مرکز آمار ایران

فقر ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	سال
32.0%	26.0%	22.0%	21.2%	20.1%	21.0%	22.8%	نرخ سرشمار فقر (درصد)
9060409	6542134	5127316	4467295	3958649	3616485	3333549	خط فقر (سرانه - ریال)
26578.46	21368.07	17847.88	16947.41	15869.37	16386.71	17589.24	جمعیت زیر خط فقر (هزار نفر)

ماخذ: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

نرخ تورم ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	دوره های زمانی
۳۶,۴	۳۴,۸	۲۶,۹	۸,۲	۶,۹	۱۱,۱	۱۴,۶	۳۲,۸	نرخ تورم (مرکز آمار)
47.1	41.2	31.2	9.6	9	11.9	15.6	34.7	نرخ تورم (بانک مرکزی)

ماخذ: مرکز آمار ایران و بانک مرکزی

۲- وضعیت تولید و سرمایه گذاری

رشد تولید ناخالص داخلی، تولید ناخالص داخلی بدون نفت و ارزش افزوده بخش کشاورزی، صنعت، ساختمان و خدمات

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	1391	سال / فصل
3.5	2.8	-3.4	1.5	4.5	5.4	4.5	4.8	2.5	کشاورزی
5.6	-35.0	-14.1	0.8	36.0	-0.2	-0.3	-3.1	-27.5	استخراج نفت و گاز طبیعی
1.8	-1.8	-8.2	9.9	10.6	-4.6	4.6	-6.9	-9.6	صنعت
6.3	5.6	-5.5	-2.4	16.0	-7.4	3.2	-3.6	-19.7	ساختمان
-2.0	0.4	0.6	6.7	5.1	-1.5	1.3	8.0	1.8	خدمات
0.7	-6.1	-4.9	4.8	14.2	-0.1	2.3	2.5	-8.5	محصول ناخالص داخلی (به قیمت بازار)
0.0	0.6	-2.5	5.9	9.3	0.0	2.9	3.8	-2.3	محصول ناخالص داخلی (بدون نفت)

ماخذ: مرکز آمار ایران

موجودی سرمایه و تشکیل سرمایه ثابت در ماشین الات و تجهیزات ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	1391	1390	به قیمت ثابت
1356667	1323342	1434117	1582985	1453671	1165736	1312784	1166851	1208415	1607603	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
676298.9	683405.7	776895.2	860903.2	718175.2	530037.2	613156.5	488480.8	496810.3	707027.1	ماشین آلات
680368.3	639936.4	606275.1	618262.9	638335.4	549143.1	612037.9	594239.8	647958.1	823367.9	ساختمان
		16,082,708	15,675,285	15,149,314	14,819,172	14,674,205	14,356,165	14,172,734	13,915,930	موجودی سرمایه

ماخذ: مرکز آمار ایران

موجودی سرمایه و تشکیل سرمایه ثابت در ماشین الات و تجهیزات ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
	4072	4237	4374	4435	4498	4576	4582	موجودی سرمایه در ماشین الات و تجهیزات(به قیمت ثابت ۱۳۹۰)
895	868	1009	1256	1228	1145	1458	1338	تشکیل سرمایه در ماشین الات و تجهیزات(به قیمت ثابت ۱۳۹۵)

ماخذ: بانک مرکزی

رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی، سال های ۲۰۲۰-۲۰۱۳

۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	
۱۲۷	۱۲۸	۱۲۴	۱۲۰	۱۱۸	۱۳۰	۱۵۲	۱۴۵	رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی
-	-	-	۶۹	۷۶	۷۴	۸۳	۸۲	رویکرد پیشین رتبه ایران در گزارش رقابت پذیری جهانی
	۹۹	۸۹	۸۸	-	-	-	-	رویکرد جدید

۳- وضعیت بازار کار

جمعیت ها و شاخص های بازار کار در جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۲۵,۷۴	۲۷,۱۷	۲۶,۹۹	۲۶,۵۰	۲۵,۷۲	۲۴,۶۵	۲۳,۷۶	۲۳,۷۶	جمعیت فعال(میلیون نفر)
۲۳,۲۶	۲۴,۲۷	۲۳,۷۳	۲۳,۳۰	۲۲,۵۲	۲۱,۹۲	۲۱,۲۵	۲۱,۲۸	جمعیت شاغل(میلیون نفر)
۹,۶	۱۰,۷	۱۲,۱	۱۲,۱	۱۲,۴	۱۱,۱	۱۰,۶	۱۰,۵	نرخ بیکاری(درصد)
۹,۵	۹,۹	۱۰,۹	۱۰,۴	۱۰,۴	۹,۸	۹,۶	۹,۰	سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص

ماخذ: مرکز آمار ایران

۴- وضعیت بخش مالی

حساب سرمایه شبکه بانکی، نرخ سود بین بانکی، رشد نقدینگی و رشد پایه پولی

99	98	97	96	95	94	93	92	
-69	-555	370	542	627	739	691	728	حساب سرمایه
17.5	18.9	19.7	18.7	18.6	24.5	27.1	23.2	نرخ سود بین بانکی (درصد)
41.0	31.3	23.1	22.1	23.2	30.0	22.3	38.8	رشد نقدینگی (درصد)
29.0	32.7	24.2	19.0	17.3	16.9	10.7	21.4	رشد پایه پولی (درصد)

ماخذ: بانک مرکزی

نسبت مطالبات غیر جاری شبکه بانکی سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ و همچنین سه ماهه اول ۱۴۰۰: بانک مرکزی

خرداد ۱۴۰۰	1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
7.1	6.7	9	10	10.3	10	10.2	12.1	14.1	نسبت تسهیلات غیر جاری به مانده کل تسهیلات شبکه بانکی

ماخذ: بانک مرکزی

بدهی شبکه بانکی به بانک مرکزی سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ (هزار میلیارد تومان)

خرداد ۱۴۰۰	1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
113.4	۱۱۷,۱	110.7	138.2	132	99.7	۸۳,۶	۸۵,۸	۶۰,۳	بدهی شبکه بانکی به بانک مرکزی

ماخذ: بانک مرکزی

ضریب نفوذ بیمه سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
-	2.69	2.46	2.3	2.2	2.05	1.93	1.73	ضریب نفوذ بیمه

ماخذ: بیمه مرکزی

تعداد شرکت های پذیرفته شده و ثبت شده به تفکیک بازارها (بورس، فرابورس)

تعداد ناشران	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400/03/31
بورس (پذیرفته شده)	317	314	320	325	326	327	334	369	374
فرابورس (پذیرفته شده)	55	60	75	87	96	107	123	141	142
فرابورس (ثبت شده)	42	32	33	152	161	165	172	174	176
مجموع	414	406	428	564	583	599	629	684	692

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

تعداد ابزارهای مالی پذیرفته شده و ارزش معاملات آنها (اپشن، فیوچر و...) سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ و همچنین سه ماهه اول ۱۴۰۰ سازمان بورس

ارزش معاملات ابزارهای مالی به تفکیک نوع (میلیاردریال)	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	سه ماهه نخست سال ۱۴۰۰
سهام	1,153,961	705,577	698,785	714,194	724,318	1,865,952	6,817,545	33,882,952	2,277,333
ETFs	2,643	2,249	11,110	23,282	44,940	164,361	547,517	3,239,704	908,016
اوراق بدهی	110,359	173,184	294,762	351,099	456,917	620,810	1,016,566	7,626,206	4,597,255
مجموع	1,266,963	881,010	1,004,657	1,088,576	1,226,175	2,651,123	8,381,628	44,748,862	7,782,604

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

وضعیت ارزش بازار به تفکیک بازارها

1400/03/31	1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	ارزش بازار اوراق بهادار (میلیارد ریال)
62,064,459	68,996,947	24,566,546	8,657,484	4,796,118	4,041,130	4,308,047	3,557,277	4,778,541	سهام
2,906,691	2,629,342	1,367,234	711,548	556,032	268,255	94,584	32,276	3	اوراق بدهی
799,120	792,512	215,805	87,483	58,495	12,597	7,035	3,708	42,428	ETFs
65,770,271	72,418,800	26,149,585	9,456,515	5,410,644	4,321,982	4,409,666	3,593,261	4,820,972	مجموع

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

نرخ بازده بازار سرمایه (صنعت، ۵۰ شرکت و ...)

1400/03/31	1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	نرخ بازدهی سالانه شاخص های بازار (درصد)	
(7.1)	237.8	125.9	109.3	38.6	(8.4)	17.5	(23.5)		شاخص ۳۰ شرکت بزرگ	بورس تهران
(11.0)	152.0	184.4	87.1	30.2	(1.3)	30.6	(22.1)		شاخص صنعت	
(17.1)	143.2	412.0	79.0	3.9	10.5	24.0	(9.9)		شاخص قیمت (هموزن)	
(11.3)	149.1	165.3	68.7	13.8	(12.1)	13.1			شاخص قیمت	
(15.9)	148.4	437.1	90.9	9.8	17.7	35.4			شاخص کل (هموزن)	
(10.6)	155.0	187.1	85.5	24.7	(3.7)	28.3	(20.9)	107.7	شاخص کل بورس	
(9.0)	179.9	210.2	72.2	(9.6)	(16.7)	17.1	(14.3)		شاخص مالی	
(9.5)	166.2	142.9	90.0	33.0	(6.7)	26.3	(22.8)		شاخص ۵۰ شرکت فعال تر	
(3.7)	172.9	191.9	105.9	25.3	8.7	20.5	(13.4)	81.1	شاخص کل فرابورس	فرابورس ایران
5.2	20.0								شاخص صکوک	

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

ارزش جذب و تجهیز منابع مالی از طریق بازار سرمایه (ارقام به میلیارد ریال)

عملکرد سه ماهه اول ۱۴۰۰	عملکرد ۹۹	عملکرد ۹۸	عملکرد ۹۷	عملکرد ۹۶	عملکرد ۹۵	عملکرد ۹۴	عملکرد ۹۳	عملکرد ۹۲	نوع بازار	
0	4,100	2,000	1,200	850	5,500	3,700	3,000	1,500	سرمایه ای	تاسیس شرکت های سهامی عام
176,483	989,981	417,737	254,684	173,704	175,523	256,822	244,615	162,265	سرمایه ای	افزایش سرمایه شرکت های سهامی عام (مجوزهای ارائه شده)
332,439	967,877	679,612	372,911	0	50,650	54,440	29,081	81,655	سرمایه ای	افزایش سرمایه شرکت های سهامی عام - از محل مازاد تجدید ارزیابی - (مجوزهای ارائه شده)
12,827	307,315	53,005	19,282	5,195	3,593	10,408	3,300	21,965	سرمایه ای	عرضه اولیه سهام شرکت ها در بورس و فرابورس
284,811	2,344,906	489,982	97,010	175,214	682,713	556,456	33,300		سرمایه ای	افزایش ارزش صندوق ها نسبت به ابتدای سال
۸۰۶,۵۶۰	۴,۶۱۴,۱۷۹	۱,۶۴۲,۳۳۶	۷۴۵,۰۸۷	۳۵۴,۹۶۳	۹۱۷,۹۷۹	۸۸۱,۸۲۶	۳۱۳,۲۹۶	۲۶۷,۳۸۵	سرمایه ای	مجموع ارزش جذب و تجهیز سرمایه ای
200,000	437,000	477,742	338,098	348,234	130,000	50,000	0	0	بدهی	اسناد خزانه اسلامی
23,500	121,640	34,800	53,770	37,350	49,099	10,150	8,033	8,138	بدهی	اوراق اجاره
1,000	0	133	0	0	0	0	0	0	بدهی	اوراق خرید دین
0	10,000	3,087	2,000	0	3,000	0	0	0	بدهی	اوراق رهنی
0	0	0	0	0	0	1,629	0	0	بدهی	اوراق سفارش ساخت
1,500	259,079	79,000	50,850	19,700	37,989	10,827	834	0	بدهی	اوراق سلف موازی استاندارد
15,000	14,000	4,000	8,000	45,380	26,564	500	1,200	0	بدهی	اوراق مرابحه
27,467	1,302,659	110,000	0	0	0	0	0	0	بدهی	اوراق مرابحه عام
6,100	6,000	57,000	21,700	113,859	26,000	94,551	16,300	5,800	بدهی	اوراق مشارکت
0	52,000	241,000	31,000	50,000	0	0	0	0	بدهی	اوراق منفعت
0	0	0	0	0	31,000	0	500	0	بدهی	گواهی سپرده
۲۷۴,۵۶۷	۲,۰۲۰,۲۳۷۸	۱,۰۰۰,۶,۷۶۳	۵۰۵,۴۱۸	۶۱۴,۵۲۳	۳۰۳,۶۵۱	۱۶۷,۶۵۷	۲۶,۸۶۶	۱۳,۹۳۸	بدهی	مجموع انتشار انواع ابزارهای تأمین مالی

عملکرد سه ماهه اول ۱۴۰۰	عملکرد ۹۹	عملکرد ۹۸	عملکرد ۹۷	عملکرد ۹۶	عملکرد ۹۵	عملکرد ۹۴	عملکرد ۹۳	عملکرد ۹۲	نوع بازار	
۱۰۰۸۱،۱۲۷	۶،۸۱۶،۵۵۷	۲،۶۴۹،۰۹۹	۱،۲۵۰،۵۰۵	۹۶۹،۴۸۶	۱،۲۲۱،۶۳۰	۱،۰۴۹،۴۸۳	۳۴۰،۱۶۲	۲۸۱،۳۲۳	بدهی و سرمایه‌ای	ارزش جذب و تجهیز منابع (با در نظر گرفتن اضافه ارزش صندوق‌ها)
۷۹۶،۳۱۶	۴،۴۷۱،۶۵۱	۲،۱۵۹،۱۱۷	۱،۱۵۳،۴۹۵	۷۹۴،۲۷۲	۵۳۸،۹۱۷	۴۹۳،۰۲۷	۳۰۶،۸۶۲	۲۸۱،۳۲۳	بدهی و سرمایه‌ای	ارزش جذب و تجهیز منابع (بدون در نظر گرفتن اضافه ارزش صندوق‌ها)

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

مجموع انتشار انواع ابزارهای تأمین مالی به تفکیک بورس‌ها (میلیارد ریال)

عملکرد سه ماهه اول ۱۴۰۰	عملکرد ۹۹	عملکرد ۹۸	عملکرد ۹۷	عملکرد ۹۶	عملکرد ۹۵	عملکرد ۹۴	عملکرد ۹۳	عملکرد ۹۲	
256,967	1,802,659	852,742	424,168	576,973	233,663	98,354	22,333	13,738	فرا بورس ایران
16,100	140,640	75,020	30,400	17,850	32,000	58,476	3,700	200	بورس اوراق بهادار تهران
0	224,079	72,000	42,350	13,400	6,200	5,200	0	0	بورس انرژی
1,500	35,000	7,000	8,500	6,300	31,789	5,627	834	0	بورس کالا
۲۷۴،۵۶۷	۲،۲۰۲،۳۷۸	۱،۰۰۶،۷۶۳	۵۰۵،۴۱۸	۶۱۴،۵۲۳	۳۰۳،۶۵۱	۱۶۷،۶۵۷	۲۶،۸۶۶	۱۳،۹۳۸	مجموع انتشار انواع ابزارهای تأمین مالی

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

مجموع انتشار انواع ابزارهای تأمین مالی به تفکیک ماهیت ناشر (میلیارد ریال)

عملکرد سه ماهه اول ۱۴۰۰	عملکرد ۹۹	عملکرد ۹۸	عملکرد ۹۷	عملکرد ۹۶	عملکرد ۹۵	عملکرد ۹۴	عملکرد ۹۳	عملکرد ۹۲	
227,467	1,833,238	881,742	399,098	550,733	220,500	110,000	0	0	دولتی
6,100	6,000	54,000	0	1,500	24,000	15,495	8,500	2,600	شهرداری
41,000	363,140	71,020	106,320	62,290	59,151	42,162	18,366	11,338	غیر دولتی
۲۷۴،۵۶۷	۲،۲۰۲،۳۷۸	۱،۰۰۶،۷۶۳	۵۰۵،۴۱۸	۶۱۴،۵۲۳	۳۰۳،۶۵۱	۱۶۷،۶۵۷	۲۶،۸۶۶	۱۳،۹۳۸	مجموع انتشار انواع ابزارهای تأمین مالی

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

۵- وضعیت بخش خارجی

روند صادرات غیرنفتی طی سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ (ارقام به میلیارد دلار)

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
ارزش صادرات	۴۱,۸	۵۰,۵	۴۲,۴	۴۳,۳	۴۶,۹	۴۴,۳	۴۱,۳	۳۴,۹

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

شاخص تمرکز محصولات صادراتی طی سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
میزان شاخص	۰,۰۱۴۲	۰,۰۱۶۳	۰,۰۱۴۹	۰,۰۱۰۰	۰,۰۰۷۶	۰,۰۰۹۵	۰,۰۱۰۳	۰,۰۰۸۷

ماخذ: مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

شاخص تنوع محصولات صادراتی طی سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
میزان شاخص	۳۷۷۹	۳۶۵۲	۳۵۵۴	۳۸۴۱	۴۰۱۰	۴۳۸۹	۴۰۴۱	۴۰۶۲

ماخذ: مرکز پژوهش های مجلس

شاخص تمرکز بازار صادراتی طی سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹

سال	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹
میزان شاخص	۰,۱۳۹	۰,۱۴۱	۰,۱۴۷	۰,۱۵۹	۰,۱۵۶	۰,۱۵۲	۰,۱۵۱	۰,۱۵۳

ماخذ: مرکز پژوهش های مجلس

واردات برحسب نوع مصرف طی سال‌های ۱۳۹۰ الی یازده ماهه نخست ۱۳۹۹ (میلیارد دلار- درصد)

عنوان	۱۳۹۲		۱۳۹۳		۱۳۹۴		۱۳۹۵		۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۸		۱۳۹۹	
	ارزش	سهم	ارزش	سهم	ارزش	سهم	ارزش	سهم	ارزش	سهم	ارزش	سهم	ارزش	سهم	ارزش	سهم
واسطه‌ای	۳۶	۷۳	۳۵	۶۸	۲۷	۶۷/۹	۲۶	۶۳	۳۲	۵۸	۲۷	۶۲	۳۱	۷۴	۲۶/۸	۷۲
سرمایه‌ای	۷	۱۴	۹	۱۸	۷	۱۸/۵	۸	۱۹/۶	۸	۱۵	۷	۱۶	۶	۱۴	۵/۳	۱۴
مصرفی	۶	۱۳	۷	۱۴	۵	۱۳/۶	۶	۱۵	۱۰	۱۸	۷	۱۶	۵	۱۲	۴/۹	۱۳
طبقه بندی نشده	-	-	-	-	-	-	-	۲/۴	۴	۸	۲	۶	۰,۱	۰	۰/۴	۱

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

وضعیت تراز تجاری سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۸

سال	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	حساب کالا	
							صادرات کالا	واردات کالا (فوب)
	55406	31848	55752	62768	60735	29016	نفتی ^(۱)	
	33569	31147	28226	33266	32655	30375	غیر نفتی	
	70915	57641	63135	73840	60755	52236	واردات خدمات	
	10572	11085	10060	9606	9903	10953	صادرات خدمات	
	17450	15870	16001	18432	17254	15006	واردات کالا	
	3478	1946	2536	2948	2372	1687	دریافت	
	1633	1705	1608	2111	1565	1672	پرداخت	
	925	956	1000	1050	1007	1010	دریافت	
	383	530	443	340	357	372	پرداخت	
	13571	1237	16388	14915	26741	3754	تراز حساب جاری	

ماخذ: مرکز آمار ایران

وضعیت تراز پرداخت ها سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۸

۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	سال	
-۸۱۰۶	-۱۸۷۰۶	-۲۰۱۳۵	-18433	1248	-198	کوتاه مدت	خالص حساب سرمایه
۱۴۳۷	۲۶۶۲	694	145	1098	758	بلند مدت	
-۶۶۶۹	-۱۶۰۴۴	-۱۹۴۴۱	-18288	2346	559	کل	
۱۲۹۸	۹۸۸۰	-۸۱۴۰	-7666	2233	8561	تغییر در ذخایر بین‌المللی ^(۱،۲)	

ماخذ: مرکز آمار ایران

وضعیت بدهی خارجی سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ سالانه و همچنین سه ماهه اول ۱۴۰۰ بانک مرکزی

۱۴۰۰ خرداد	1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
8876	9142	9213	10623	12270	10246	8732	7236	6655	کل بدهی های خارجی اقتصاد(در پایان دوره)

ماخذ: بانک مرکزی

میزان موجودی ذخایر کالای استراتژیک کشور سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ و همچنین سه ماهه اول ۱۴۰۰

1400	1399	1396	1392		
2200	2200	1567	1512	نیاز کشور	روغن خام
1112	1763	1755	1693	تامین	
550	1763	1567	1512	توزیع	
562	0	188	181	موجودی انبار	
2500	2450	2400	2350	نیاز کشور	شکر
1893	2593	2871	2701	تامین	
625	2450	2400	2350	توزیع	
1268	143	371	351	موجودی انبار	

1400	1399	1396	1392		
3500	3500	3300	3100	نیاز کشور	برنج
2199	2857	3312	3506	تامین	
875	2857	3200	3100	توزیع	
1324	0	112	406	موجودی انبار	
12500	11500	11000	10680	نیاز کشور	گندم
5753	11319	8938	8782	تامین	
3125	12100	11000	10680	توزیع	
2629	-781	-2062	-1898	موجودی انبار	
23800	20400	16000	15500	نیاز کشور	نهاده‌های دامی
11000	21600	17400	12750	تامین	
5950	20400	16000	12750	توزیع	
5050	1200	1400	0	موجودی انبار	

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

نیاز، تولید، واردات و تامین کالاهای اساسی شامل گندم، جو، برنج و نهاده های دام و طیور سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

1400				1399				1396				1392				نام کالا
جمع تامین	واردات	تولید	نیاز	جمع تامین	واردات	تولید	نیاز	جمع تامین	واردات	تولید	نیاز	جمع تامین	واردات	تولید	نیاز	
8254	754	7500	12500	11319	3019	8300	11500	8938	68	8870	11068	8782	3960	4822	10681	گندم
2199	199	2000	3500	2857	857	2000	3500	3312	1293	2019	3232.2	3506	1963	1543	3119	برنج
4837	537	4300	8500	4825	1825	3000	6200	5643	2669	2974	5583	3477	665	2812	5388	جو
2682	1282	1400	10760	10882	9782	1100	10000	8361	7293	1068	7444	5855	4005	1850	7184	ذرت

2752	252	2500	4550	3770	1820	1950	4200	2390	1268	1122	3036	3275	2915	360	293 0	کنجا له
20724	302 4	1770 0	3981 0	33653	1730 3	1635 0	3540 0	28644	1259 1	1605 3	30363. 2	24895	1350 8	1138 7		جمع

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

۶- وضعیت بخش عمومی

تنخواه گردان خزانه

مقدار	شاخص
۵۴۹,۵	سقف تنخواه گردان بودجه سال ۱۴۰۰ (هزار میلیارد ریال)
۵۳۵,۳	میزان استفاده شده از تنخواه تا پایان خرداد سال ۱۴۰۰ (هزار میلیارد ریال)
97.4	نسبت تنخواه استفاده به مصوب (درصد)

ماخذ: بانک مرکزی

نسبت مالیات به منابع عمومی دولت - ارقام به میلیارد ریال و درصد

سال - شرح	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۳ ماهه ۱۴۰۰ (۳/۱۲)
درآمدهای مالیاتی	مصوب	۵۶۰,۷۷۴	۷۰۲,۵۴۵	۸۸۳,۸۶۰	۱,۰۳۸,۲۸۱	۱,۱۶۴,۵۸۵	۱,۴۲۹,۳۰۱	۲,۰۴۵,۱۸۳	۸۲۴,۵۹۷
	عملکرد	۴۹۴,۲۴۹	۷۰۹,۶۵۱	۷۸۳,۲۰۰	۱,۰۱۸,۱۸۶	۱,۱۸۹,۷۹۹	۱,۲۷۹,۶۶۹	۱,۶۱۷,۴۳۷	۶۲۰,۷۸۲
منابع عمومی دولت	مصوب	۲,۱۰۴,۳۸۲	۲,۱۱۱,۶۵۹	۲,۳۶۲,۸۱۷	۲,۹۴۳,۹۲۷	۳,۴۶۷,۵۲۱	۳,۸۶۷,۸۶۶	۴,۴۸۵,۸۱۱	۳,۱۹۴,۸۰۲
	عملکرد	۱,۴۷۶,۷۷۴	۱,۷۸۳,۲۴۴	۲,۰۱۷,۰۷۸	۲,۸۳۱,۵۹۸	۳,۲۰۰,۲۷۸	۳,۵۳۳,۷۸۴	۴,۱۰۳,۶۳۶	-
نسبت مالیات به منابع عمومی دولت	مصوب	۲۶/۶	۳۳/۳	۳۷/۴	۳۵/۳	۳۳/۶	۳۶/۹	۳۵/۸	۲۵/۸
	عملکرد	۳۳/۵	۳۹/۸	۳۸/۸	۳۶	۳۷/۲	۳۶/۲	۳۹/۴	-

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور و بانک مرکزی ج.ا.

نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی - ارقام به میلیارد ریال و درصد

۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۲,۳۹۹,۱۸۳	۱,۸۷۱,۱۰۹	۱,۴۹۴,۷۵۰	۱,۳۶۶,۸۶۴	۱,۱۵۸,۱۵۶	۸۹۸,۸۶۱	۸۳۳,۱۷۹	۵۸۷,۷۴۲	مالیات*
۷	۷/۸	۸	۹/۲	۹/۱	۸/۱	۷/۴	۶	نسبت مالیات به GDP

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور و بانک مرکزی ج.ا.

* رقم مالیات با احتساب مالیات بر واردات و سهم شهرداری از مالیات بر ارزش افزوده و سایر عوارض در قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

۷- عمران شهری و روستایی

عملکرد ساخت مدارس

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
2487	2997	2040	1830	1734	1997	1604	1216	مدارس بهره‌برداری شده
14863	13777	9534	7596	7832	11197	9024	7590	تعداد کلاس‌های بهره‌برداری شده
2202307	1867114	1292086	1034073	1087797	1587459	1302295	982127	زیربنای بهره‌برداری شده (مترمربع)

ماخذ: سازمان نوسازی مدارس

شاخص‌های سرمایه‌گذاری و افزایش ظرفیت زیرساخت‌های آب و برق

۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲		
۱۹۶	۱۸۳	۱۷۸	۱۷۲	۱۶۳	۱۵۵	۱۵۱	۱۴۶	تعداد	سدهای ملی
۵۳۱۲۳	۵۲۴۴۳	۵۳۳۰۵	۵۱۷۶۸	۵۱۳۲۳	۵۰۵۱۵	۴۷۶۰۹	۴۷۲۵۶	میلیون متر مکعب	حجم مخزن
۲,۴۵۹	۲,۴۲۱	۲,۳۶۹	۲,۳۱۲	۲,۲۷۳	۲,۲۳۵	۲,۱۹۶	۲,۱۵۷	هزار هکتار	احداث شبکه‌های آبیاری و زهکشی
۹۹,۸۲	۹۹,۸۲	۹۹,۶	۹۹,۴۶	۹۹,۳۲	۹۹,۱۹	۹۹,۱	۹۹,۰۹	درصد	جمعیت تحت پوشش تاسیسات آب شهری
۵۲,۵	۵۲,۴	۵۰,۸	۴۸,۹	۴۶,۸۱	۴۳,۱۳	۴۱,۵۱	۴۰,۴۸	درصد	جمعیت تحت پوشش تاسیسات فاضلاب شهری
۱۶۵	۱۵۵	۱۴۰	۱۳۸	۱۳۷	۱۳۲	۱۲۵	۱۲۴	واحد	تعداد تصفیه خانه آب

۲۵۰	۲۳۷	۲۱۹	۱۹۴	۱۸۳	۱۶۰	۱۵۶	۱۵۰	واحد	تعداد تصفیه خانه فاضلاب
۸۲,۶۸	۸۲,۶۸	۸۱,۸۹	۸۱,۲۹	۸۰	۸۰,۰۲	۷۶,۵۵	۷۸,۸۹	درصد	جمعیت تحت پوشش آب روستایی
۸۵۳۱۳	۸۳۵۰۶	۸۰۴۶۷	۷۸۷۹۴	۷۶۴۲۸	۷۴۱۰۳	۷۳۱۶۰	۷۰۲۷۹	مگاوات	کل ظرفیت نصب شده نیروگاهی
۱۷۸۹	۱۷۳۶	۱۶۳۶	۱۴۸۸	۱۲۲۳	۱۱۹۳	۱۱۹۳	۱۱۸۱	مگاوات	ظرفیت نصب شده اتمی و تجدیدپذیر
۵۷۷۰۸	۵۷۴۲۰	۵۷۲۸۰	۵۷۰۳۰	۵۶۷۹۳	۵۶۱۷۰	۵۵۶۶۴	۵۵۱۹۱	روستا	تعداد روستاهای برق دار شده
۳۹	۳۸,۶	۳۸,۱	۳۷,۶	۳۷,۸	۳۷,۴	۳۶,۳	۳۷	درصد	متوسط راندمان نیروگاه‌های حرارتی
۳۰۸۳	۳۰۰۷	۲۹۶۰	۲۹۷۹	۲۸۶۵	۲۸۵۹	۲۷۶۵	۲۶۱۰	کیلووات ساعت	متوسط مصرف مشترکین خانگی

ماخذ: وزارت نیرو

شاخص‌های عملکرد حمل و نقل زمینی، هوایی و دریایی

ردیف	عنوان	واحد	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399
1	طول آزادراهها	کیلومتر	2,203	2,401	2,401	2,401	2,401	2,401	2,503	2,724
2	طول بزرگراهها	کیلومتر	14,155	14,488	15,462	16,627	16,820	18,122	18,122	18,524
3	طول راههای اصلی*	کیلومتر	21,628	24,886	23,879	25,538	25,866	25,814	25,814	26,385
4	راههای فرعی*	کیلومتر	46,485	43,323	43,628	42,601	42,926	42,536	37,601	37,423
5	راههای روستایی آسفالته*	کیلومتر	#####	105,100	103,813	103,813	104,263	110,318	111,421	112,232
6	طول راههای روستایی شوسه*	کیلومتر	27,867	26,908	24,582	24,582	23,875	22,162	22,648	22,725
7	تعداد اتوبوس**	دستگاه	19,817	20,550	15,562	16,028	15,450	15,720	13,795	14,500
8	تعداد مینی‌بوس**	دستگاه	36,154	39,105	28,355	27,707	21,310	22,145	20,130	23,000
9	تعداد سواری کرایه**	دستگاه	35,927	38,175	38,533	39,397	27,635	27,310	28,231	28,100
10	کل خطوط ریلی	کیلومتر	13,241	13,217	13,348	13,437	14,087	14,529	14,779	15,040

1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	واحد	عنوان	ردیف
11,728	11,659	11,461	11,061	10,475	10,459	10,376	10,407	کیلومتر	طول خطوط اصلی ریلی	11
3,312	3,120	3,068	3,017	2,962	2,889	2,841	2,834	کیلومتر	طول خطوط فرعی ریلی	12
954	954	928	917	915	901	869	821	دستگاه	تعداد کل لکوموتیو	13
621	642	630	631	610	578	534	499	دستگاه	تعداد لکوموتیو در گردش	14
26,978	26,110	25,398	24,546	24,089	22,803	22,715	22,562	دستگاه	تعداد واگن باری	15
1,586	1,392	1,275	1,186	1,502	1,430	1,460	1,475	دستگاه	تعداد واگن مسافری	16
26	19	19	20	20	20	20	22	فرودگاه	تعداد فرودگاههای داخلی	17
9	9	9	9	9	9	9	8	فرودگاه	تعداد فرودگاههای بین المللی	18
27	26	26	25	25	25	25	24	فرودگاه	تعداد فرودگاههای دارای مرز هوایی	19
5	5	5	5	5	6	6	6	فرودگاه	تعداد فرودگاههای در حال ساخت و مطالعه	20
47,575	47,575	48,146	47,963	46,096	44,889	40,999	40,666	صندلی	تعداد صندلی ثبت شده	21
317	317	312	309	288	268	248	254	فروند	تعداد ناوگان ثبت شده	22
147	148	157	165	182	166	147	147	فروند	تعداد ناوگان فعال	23
5	5	6	6	6	6	6	4	بندر	تعداد بنادر شمالی	24
23	23	11	11	11	11	11	10	بندر	تعداد بنادر جنوبی	25
264.6	246	240	234	217	209	200	180	میلیون تن	ظرفیت اسمی بنادر کشور	26

ردیف	عنوان	واحد	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399
27	ظرفیت کانتینری	میلیون TEU	7.1	7.2	7.3	7.6	7.6	7.8	7.9	8
28	ظرفیت جابجایی مسافری بنادر کشور	میلیون نفر	16	18	18	20	24	24.5	24.7	24.8

* روند کاهشی در برخی سالها ناشی از تغییر و ارتقاء نوع جاده است. ** روند کاهشی تعداد ناوگان جاده‌ای علی‌رغم نوسازی ناوگان به دلیل شمارش وسایل نقلیه‌ای است که توانسته اند کارت هوشمند دریافت نمایند.

ماخذ: وزارت راه و شهرسازی

شاخص های عملکرد ساخت مسکن

مجموع	1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	
3826390	410765	338112	333490	285629	288853	299731	400164	809842	تعداد کل واحد های مسکونی تکمیل شده شهری (واحد مسکونی)
904000	115000	104000	112000	43000	96000	100000	105000	117000	تعداد کل واحد های مسکونی تکمیل شده روستایی (واحد مسکونی)
4730391	525765	442112	445490	328629	384853	399731	505164	926843	تعداد کل واحد های مسکونی تکمیل شده شهری و روستایی (واحد مسکونی)
4139544	187481	167228	177371	147812	318945	335661	1999892	307784	تعداد تسهیلات ساخت پرداخت شده توسط بانک مسکن - شهری و روستایی (فقره)
1298763	100322	156738	229515	184948	132385	110406	124271	91263	تعداد تسهیلات ساخت خرید شده توسط بانک مسکن - شهری و روستایی (فقره)
332721	180253	48244	59883	37242	6971	27	-	-	تسهیلات صندوق پس انداز یک بانک مسکن (تعداد تسهیلات)

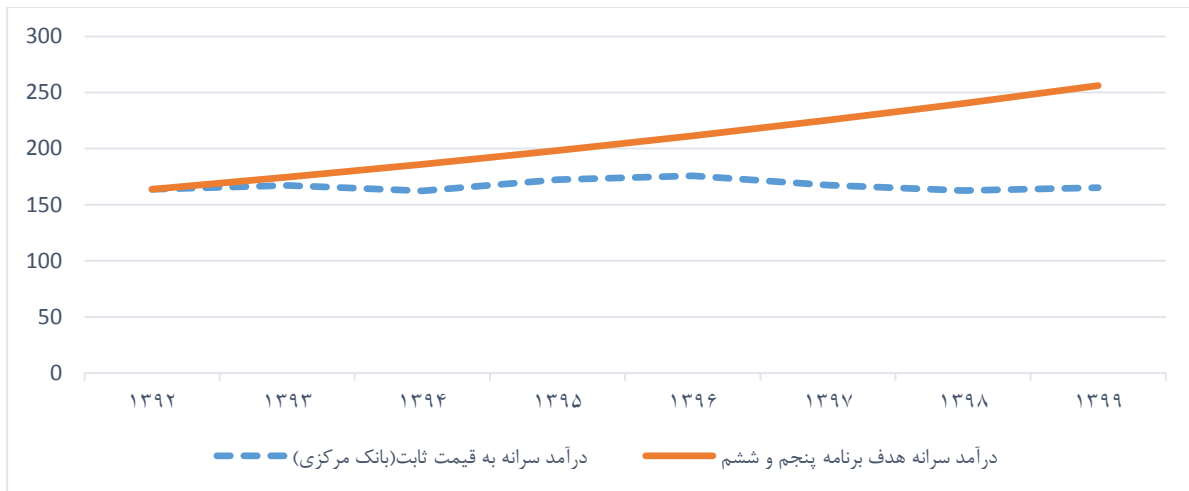
ماخذ: وزارت راه و شهرسازی

فصل سوم: گزارش تشریحی شاخص‌ها

۱- وضعیت رفاه خانوار

- **درآمد سرانه:** رشد درآمد سرانه طی دوره ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ نزدیک به صفر بوده است این در حالیست که طبق برنامه پنجم و ششم توسعه درآمد ملی سرانه طی این دوره می بایست حدود ۴۷ درصد رشد می کرد. درآمد سرانه محقق شده سال ۱۳۹۹ حدود ۶۵ درصد درآمد سرانه هدف برنامه می باشد.

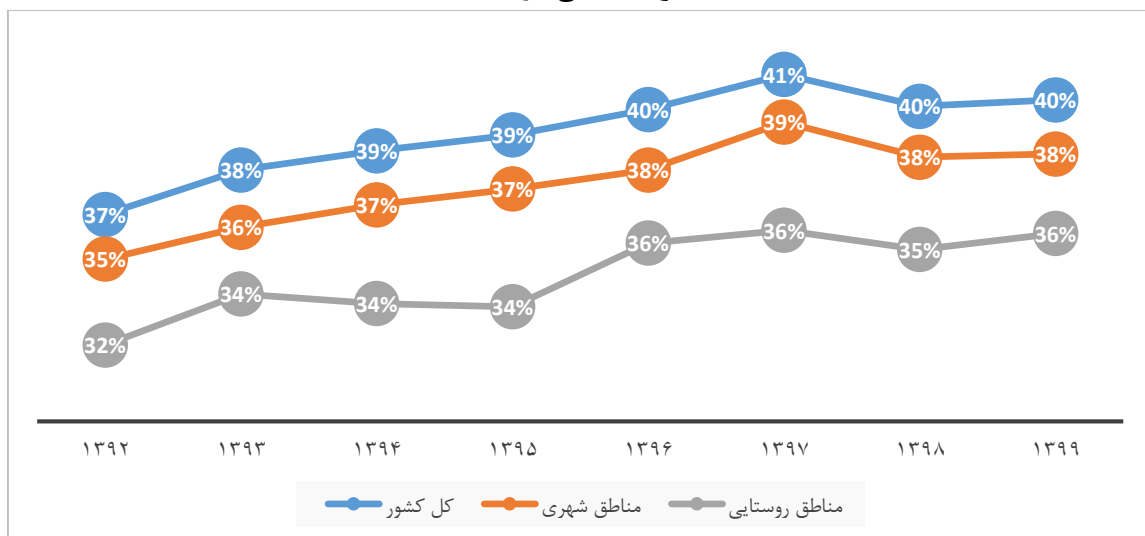
درآمد سرانه به قیمت ثابت

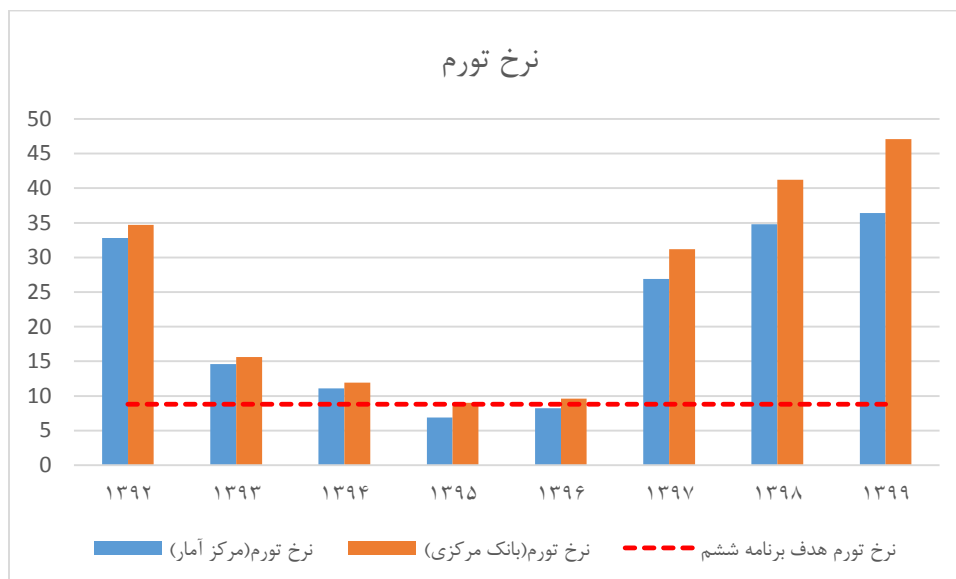
ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- **ضریب جینی:** ضریب جینی طی این دوره همواره فزاینده بوده و از حدود ۰,۳۶ در سال ۱۳۹۲ به ۰,۴۰ در سال ۱۳۹۹ رسیده است در نتیجه طی این دوره نابرابری در جامعه تشدید شده است.

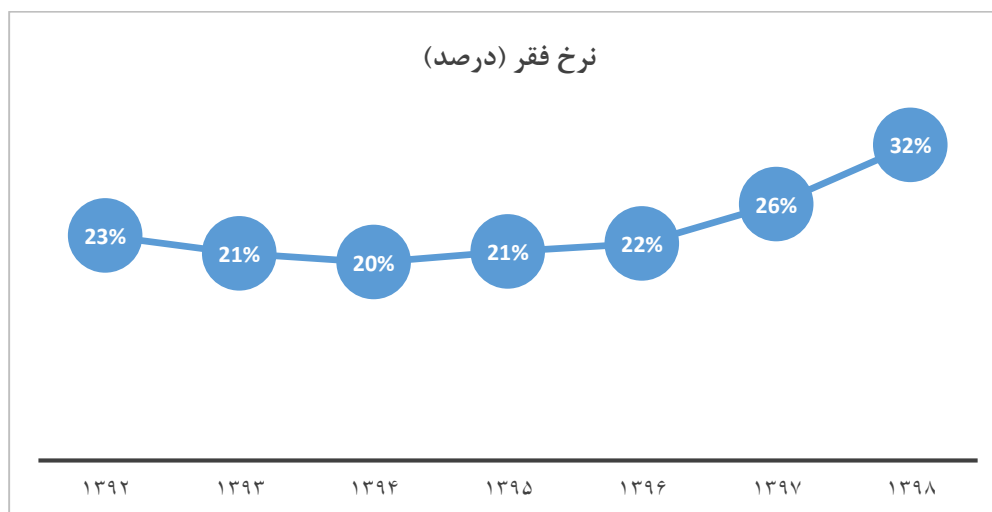
ضریب جینی (درصد)

- **نرخ تورم:** علیرغم کاهش مقطعی نرخ تورم طی سال های میانی دولت و حتی تک رقمی شدن تورم در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ با این حال به دلیل نرخ تورم های قابل توجه در سال های اخیر متوسط نرخ تورم بیشتر از نرخ تورم بلند مدت اقتصاد ایران بوده است. ضمن اینکه متوسط نرخ تورم هدف برنامه ششم ۸٫۸ درصد بوده است که نرخ تورم محقق شده بسیار بالاتر از این رقم می باشد.

- **نرخ فقر:** بر اساس اعلام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی طی دوره مذکور نرخ فقر افزایش قابل توجهی یافته و به حدود ۳۲ درصد رسیده است.

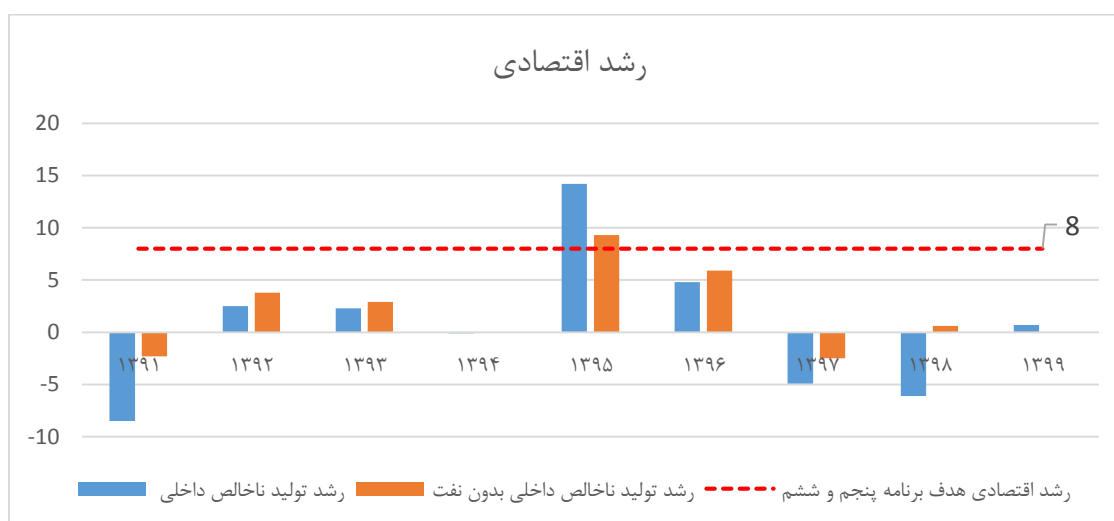

- مجموعه موارد فوق نشان می دهد در دوره مذکور وضعیت دهک های بالایی تغییر چندانی نکرده با این حال بخش مهمی از دهک های میانی به زیر خط فقر سقوط کرده اند که این موضوع بسیار نگران کننده است.

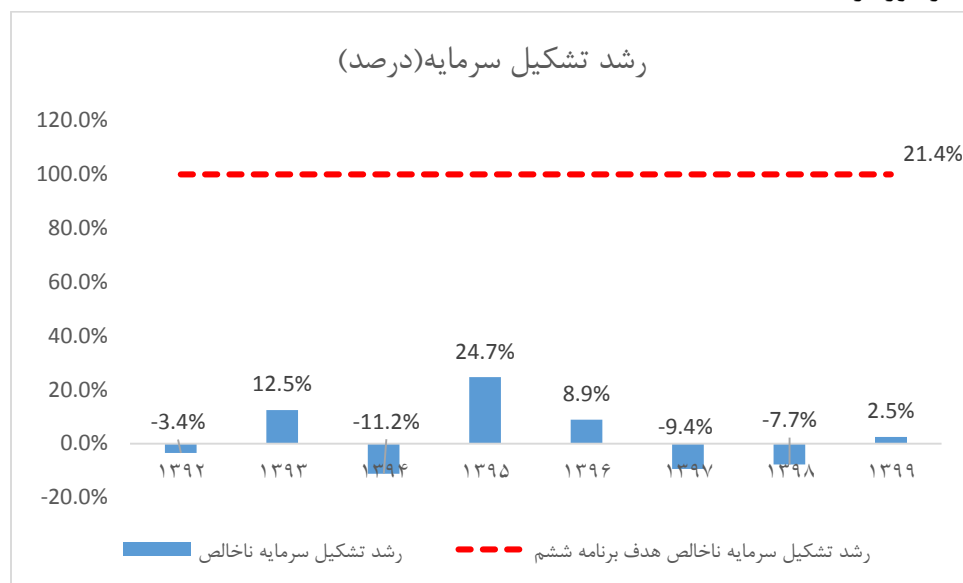
۲- وضعیت تولید و سرمایه گذاری

- **تولید ناخالص داخلی:** در حالیکه رشد اقتصادی هدف برنامه های پنجم و ششم ۸ درصد بوده با این حال متوسط رشد اقتصادی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ حدود ۱,۷ درصد بوده است. همچنین متوسط رشد اقتصادی بدون نفت نیز طی این دوره ۲,۵ درصد بوده است.

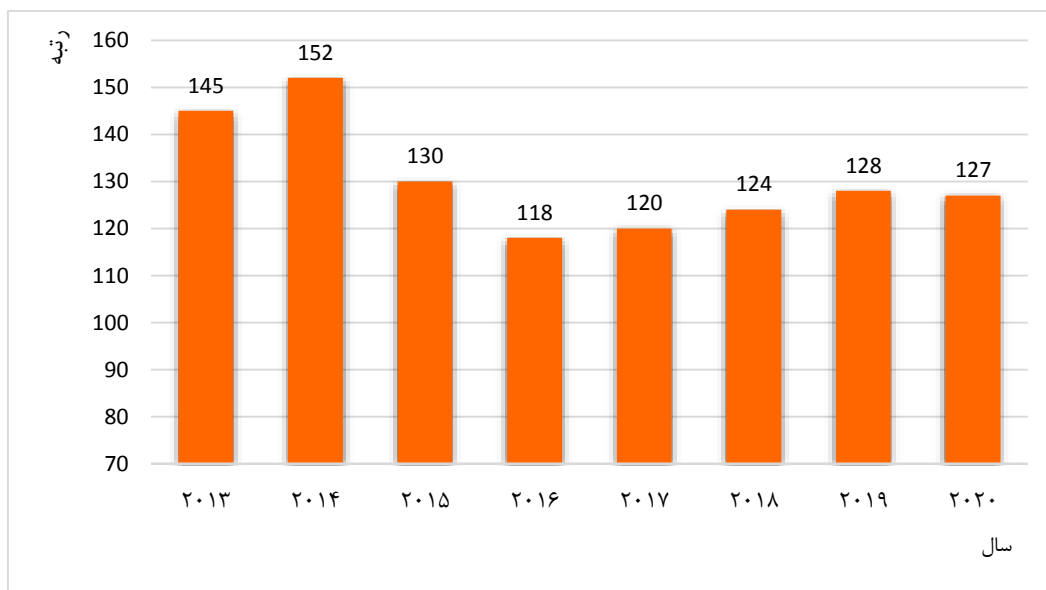
- **ارزش افزوده کشاورزی:** طی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ به طور متوسط ارزش افزوده بخش کشاورزی حدود ۳ درصد رشد داشته در حالیکه نرخ رشد هدف این بخش در برنامه ششم ۸ درصد بوده است.
- **ارزش افزوده نفت:** متوسط نرخ رشد بخش نفت طی این دوره منفی ۱,۳ بوده در حالیکه رشد هدف برنامه ششم ۷ درصد بوده است.
- **ارزش افزوده صنعت:** رشد بخش صنعت در این دوره به طور متوسط حدود ۰,۷ درصد بوده در حالیکه رشد هدف برنامه ششم حدود ۹,۳ درصد بوده است.
- **ارزش افزوده ساختمان:** متوسط رشد بخش ساختمان طی این دوره حدود ۲,۳ درصد بوده در حالیکه نرخ رشد هدف برنامه ششم ۷,۵ درصد بوده است. رشد داشته اند.
- موارد مذکور نشان می دهد هر چند رشد منفی بخش نفت ناشی از اعمال تحریم ها در عدم تحقق اهداف برنامه موثر بوده است با این حال رشد سایر بخش ها نیز که کمتر متاثر از تحریم بوده اند نیز طی این دوره ناچیز بوده است.

• **تشکیل سرمایه ثابت ناخالص:** متوسط نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص هدف برنامه ششم ۲۱,۴ درصد بوده است در حالیکه طی دوره ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ این نرخ حدود ۲ درصد بوده است. عملکرد ناچیز رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص طی این دوره منجر به کاهش موجودی سرمایه کشور شده است بطوریکه موجودی سرمایه سال ۱۳۹۸ یازده درصد کمتر از موجودی سرمایه سال ۱۳۹۲ می‌باشد. این موضوع بخصوص از منظر اثر منفی بر رشد اقتصادی بالقوه اقتصاد ایران در سال‌های آتی از اهمیت جدی برخوردار است.

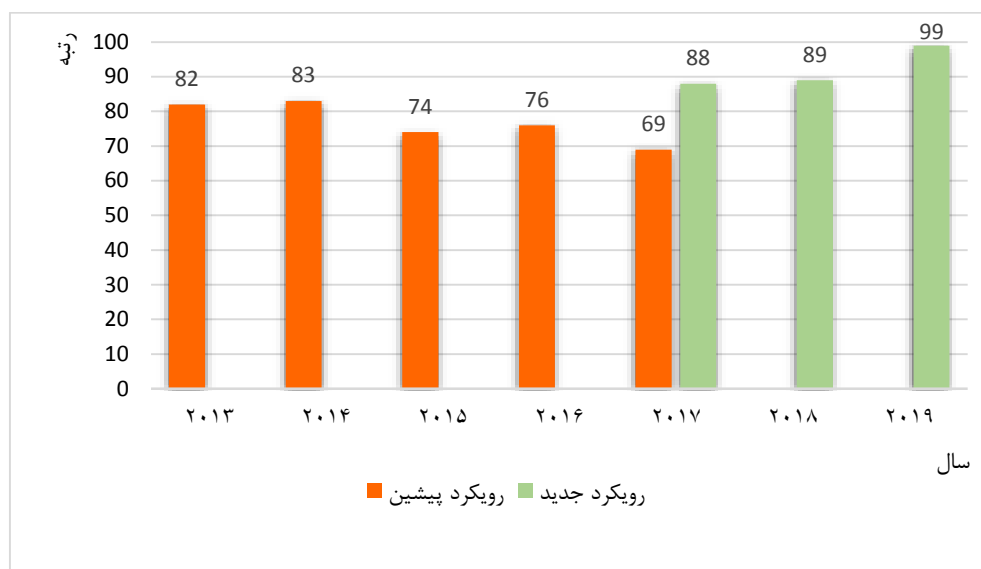

• **رتبه کشور در شاخص‌های بین‌المللی محیط کسب و کار:** رتبه ایران در گزارش انجام کسب‌وکار بانک جهانی از ۱۴۵ در سال ۱۳۹۲ به ۱۲۷ در سال ۱۳۹۹ رسیده است.

رتبه ایران در گزارش انجام کسب‌وکار بانک جهانی، سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۳

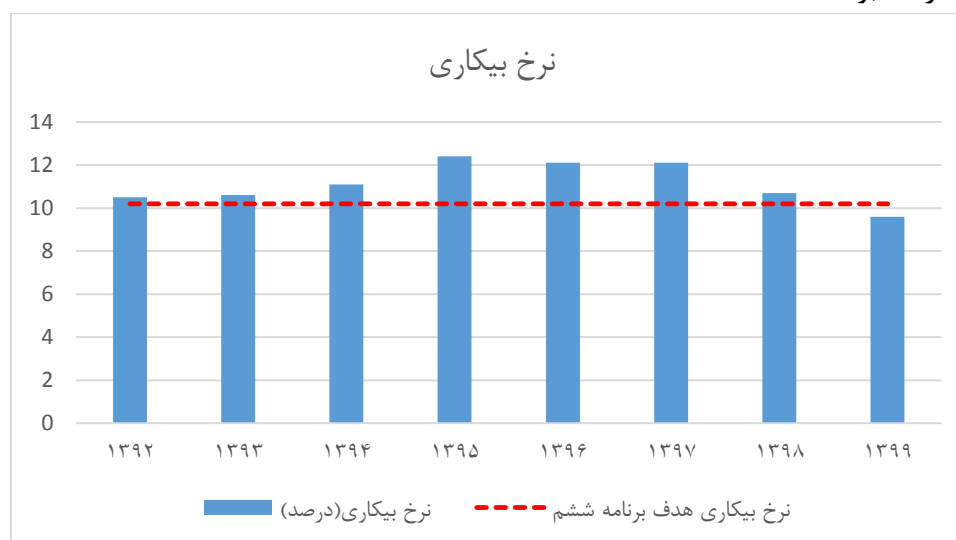

رتبه ایران در گزارش رقابت پذیری جهانی، سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹

۳- وضعیت بازار کار

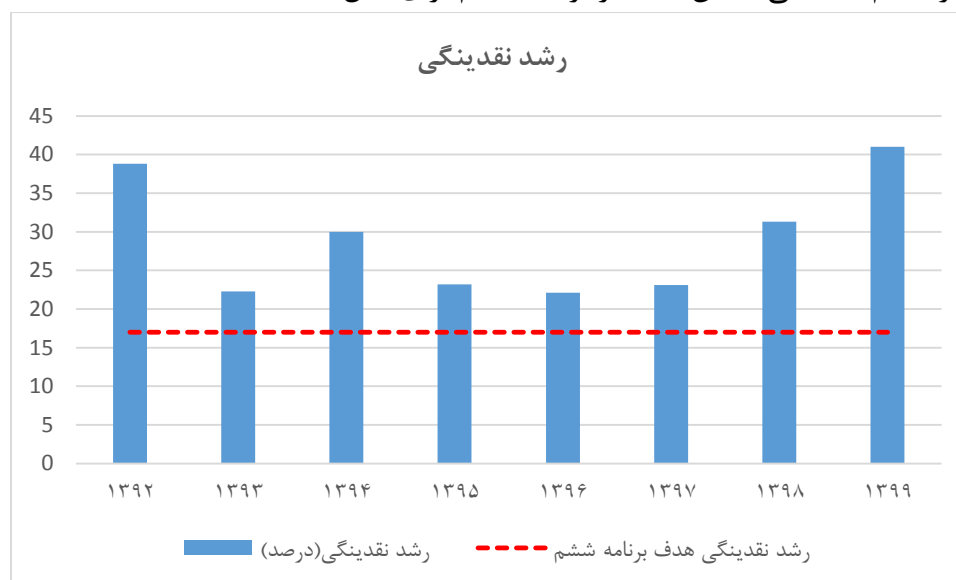
- **تعداد شاغلین:** طی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ حدود ۲ میلیون نفر به جمعیت شاغل اضافه شده است. همچنین طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ تنها ۷۴۰ هزار نفر به جمعیت شاغل اضافه شده در حالیکه بر اساس برنامه ششم این رقم می بایست سه میلیون هفتصد هزار نفر می بود.
- **نرخ بیکاری:** متوسط نرخ بیکاری طی دوره ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ حدود ۱۱,۲ درصد بوده است. نرخ بیکاری هدف برنامه ششم ۱۰,۲ درصد بوده است که متوسط نرخ بیکاری طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ حدود ۱۱,۱ درصد بوده است.

- **نرخ اشتغال ناقص:** سهم اشتغال ناقص از جمعیت شاغل در سال ۱۳۹۲ برابر ۹ درصد بوده که این رقم در سال ۱۳۹۹ به ۹,۵ درصد رسیده است.

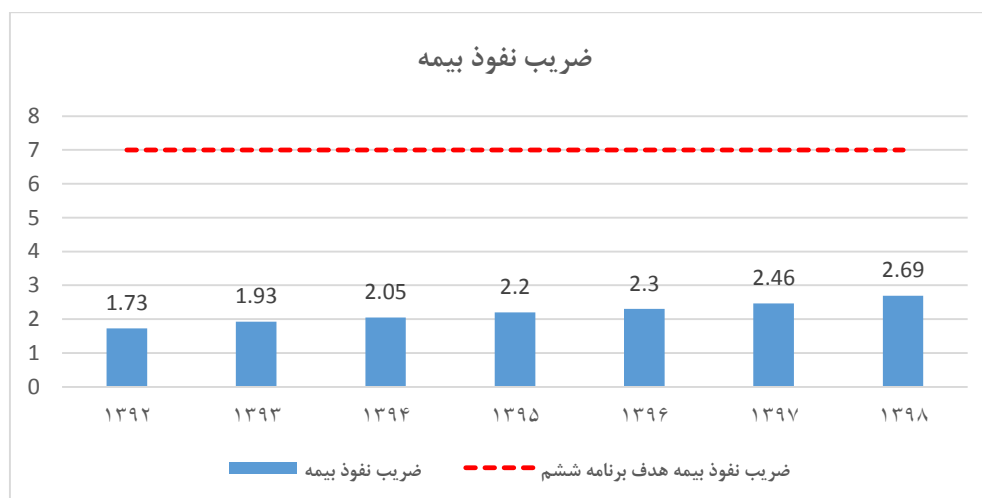
۴- وضعیت بخش مالی

- **رشد نقدینگی:** در برنامه ششم متوسط رشد سالانه ۱۷ درصدی برای حجم نقدینگی هدف گذاری شده است که بر اساس آن حجم نقدینگی در سال ۱۴۰۰ باید به ۲۸۵۰,۸ هزار میلیارد تومان می‌رسید. مرور نرخ‌های رشد نقدینگی در طول سال‌های برنامه نشان می‌دهد که کمترین رشد نقدینگی محقق شده بیش از ۵ واحد درصد بالاتر (۳۰ درصد انحراف) از هدف تعیین شده در برنامه بوده است. نقدینگی در پایان سال ۱۳۹۹ (یک سال مانده به پایان برنامه) به ۳۴۷۶ هزار میلیارد تومان رسیده که حدود ۲۲ درصد بالاتر از حجم نقدینگی تعیین شده در برنامه ششم برای سال ۱۴۰۰ هست.

- **رشد پایه پولی:** برای پایه پولی هدف کمی در برنامه ششم تعیین نشده است. متوسط سالانه رشد پایه پولی از سال ۱۳۹۲-۱۳۹۹ حدود ۲۱,۲ درصد بوده است که در سال‌های اخیر شتاب بیشتری گرفته و در سال ۱۳۹۹ به ۲۹ درصد رسیده است.
- **حساب سرمایه بانک‌ها:** بر اساس آمارهای منتشر شده توسط بانک مرکزی حساب سرمایه شبکه بانکی در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ منفی شده است که مخاطرات جدی برای اقتصاد کشور دارد. بر اساس آمارهای تفصیلی عمده زیان انباشته مربوط به بانک‌های غیردولتی و مؤسسات اعتباری غیربانکی است که حساب سرمایه آن‌ها در سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به ترتیب ۷۵- و ۹۶- هزار میلیارد تومان رسیده است.
- **نرخ سود بین بانکی:** نرخ سود در بازار بین بانکی در طول ۸ سال منتهی به ۱۳۹۹ روند نوسانی داشته است و نقطه اوج آن مربوط به سال ۱۳۹۳ است که به بیش از ۲۷ درصد رسید. در سه ساله اخیر به واسطه رشد قابل توجه پایه پولی و وضعیت سایر متغیرهای اقتصاد کلان روند سالانه نرخ بازار بانکی نزولی بوده است.

- **نسبت مطالبات غیرجاری شبکه بانکی:** بر اساس آمارهای اعلام شده توسط بانک مرکزی نسبت مطالبات غیرجاری شبکه بانکی روند نزولی داشته است و در سال ۱۳۹۹ به ۶,۷ درصد رسیده است. کاهش روند این متغیر ریشه در امهال تسهیلات غیرجاری و رشد قابل توجه (۵۰ درصدی) مانده تسهیلات اعطایی در سال ۱۳۹۹ دارد.
- **بدهی شبکه بانکی به بانک مرکزی:** بدهی شبکه بانکی به بانک مرکزی در طول ۸ سال اخیر نوسانی بوده است که البته بدون بررسی جزئیات این متغیر (تفکیک آن به خط اعتباری و اضافه برداشت و ... و هم چنین وجود وثیقه یا عدم وثیقه برای آن‌ها) نمی‌توان تحلیلی در خصوص آن ارائه کرد. البته به نظر می‌رسد کاهش این متغیر در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۹ مربوط به کاهش نرخ سود در بازار بین بانکی در سال‌های اخیر باشد.
- **ضریب نفوذ بیمه:** اگر چه در طول ۸ سال اخیر رشد داشته است، اما این رشد در مقایسه با اهداف تعیین شده در برنامه بسیار کمتر است. بر اساس آمار اعلامی از سوی بیمه مرکزی ضریب نفوذ بیمه در سال ۱۳۹۸ به ۲,۶۹ درصد رسیده است در حالی که ضریب نفوذ بیمه در طول اجرای برنامه ششم باید به هفت درصد (۷٪) برسد.

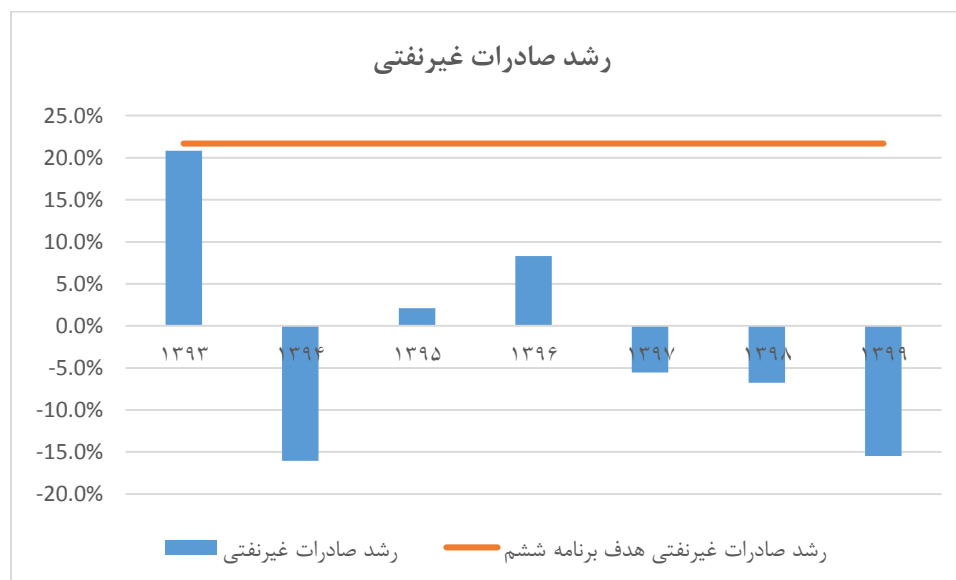
- **شرکت‌های پذیرفته شده:** روند پذیرش شرکت‌ها در بورس تهران و فرابورس ایران رو به افزایش بوده است که در سال ۱۳۹۹ به واسطه استقبال مردم برای حضور در بازار سرمایه رشد قابل توجهی داشته است. در طول سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ در مجموع به طور خالص ۱۷ شرکت به شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران اضافه شده است در حالی که در سال ۱۳۹۹ و سه ماهه اول سال ۱۴۰۰ این عدد به ۴۰ شرکت رسیده است.

بازده بازار سرمایه: نرخ بازدهی بورس تهران بر اساس شاخص کل بورس و شاخص هم‌وزن نوسانی بوده است. البته در سال‌های اخیر به ویژه در سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ بورس به واسطه رشد قابل توجه ورود نقدینگی مردم بازدهی سالانه قابل توجهی را ایجاد کرد به طوری که در سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ شاخص کل بورس تهران به ترتیب ۱۸۷ و ۱۵۵ درصد رشد داشته است. البته از مرداد سال ۱۳۹۹ روند شاخص نزولی شد و در حال حاضر نیز شاخص هنوز فاصله قابل توجه به نقطه اوج خود در سال ۱۳۹۹ دارد.

- **تامین مالی بخش‌های دولتی و غیردولتی از بازارهای سهام:** افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام (غیر از تجدید ارزیابی دارایی‌ها) در سال ۱۳۹۲ حدود ۱۶ هزار میلیارد تومان بوده است که این رقم در سال ۱۳۹۹ به حدود ۹۹ هزار میلیارد تومان (حدود ۶,۲ برابر) رسیده است. در همین مدت شاخص قیمت مصرف کننده بر اساس داده‌های مرکزی آمار حدود ۳,۸ برابر شده که نشان رشد واقعی تأمین مالی از محل افزایش سرمایه (غیر از تجدید ارزیابی دارایی‌ها) دارد. انتشار ابزارهای تأمین مالی (اوراق مالی) نیز در این مدت ۱۵۸ برابر شده که نشان از رشد تأمین مالی از طریق بدهی در این دوره دارد.

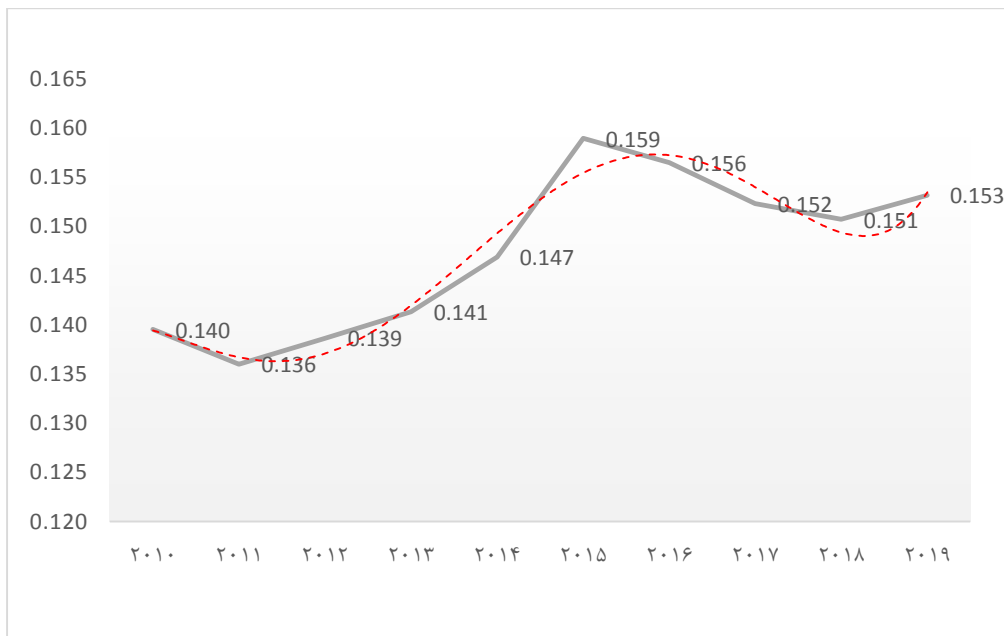
۵- وضعیت بخش خارجی

- **صادرات غیرنفتی:** بر اساس اعلام بانک مرکزی، صادرات غیرنفتی از ۴۱,۸ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۲ به ۳۴,۹ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ کاهش یافته است. بر اساس برنامه ششم توسعه صادرات غیرنفتی کشور (بدون میعانات) طی دوره برنامه بایستی رشد ۲۱,۷ درصدی را تجربه می‌کرد و در سال ۱۴۰۰ به حدود ۱۱۳ میلیارد دلار می‌رسید.

- **تمرکز محصولات صادراتی:** فقدان تنوع در ترکیب کالاهای صادراتی و وابسته بودن اقتصاد ایران به صادرات مواد خام و طبیعی، باعث افزایش آسیب پذیری اقتصاد کشور می‌شود. شاخص تمرکز صادرات^۱ عددی بین ۰ و ۱ است که نشان دهنده تنوع کالاهای صادراتی است. اگر این شاخص به عدد یک نزدیک باشد بدین معنی است که صادرات کشور در چند محصول متمرکز است. در مقابل مقادیر نزدیک به صفر منعکس کننده صادرات همگن تر در محصولات مختلف است. طی سالهای مورد بررسی شاخص تمرکز صادراتی با نوسان مواجه بوده و تمرکز کالاهای صادراتی افزایش یافته است. به نظر می‌رسد بخش مهمی از این موضوع ناشی از کاهش قابل توجه صادرات نفتی می‌باشد.
- **تمرکز بازارهای صادراتی:** شاخص تمرکز بازار صادراتی نشان دهنده تمرکز گرایی در بازارهای هدف صادراتی و به نوعی افزایش ریسک در تجارت خارجی کشور است. آمارها نشان می‌دهد روند تمرکز گرایی در بازارهای هدف رو به افزایش است که می‌تواند نگران کننده باشد.

روند شاخص تمرکز بازار صادراتی طی سالهای ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۹ براساس امارهای آنکتاد

- **واردات:** بر اساس اعلام گمرک جمهوری اسلامی ایران واردات کالاهای واسطه ای از ۳۶ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۲ به ۲۶,۸ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ کاهش یافته است. واردات کالاهای سرمایه ای نیز طی این دوره از ۷ به ۵,۳ میلیارد دلار کاهش یافته است.

^۱. Concentration index

- **بدهی خارجی اقتصاد:** بر اساس اعلام بانک مرکزی بدهی خارجی اقتصاد از ۶۶۵۵ میلیون دلار در پایان سال ۱۳۹۲ به ۸۸۷۶ میلیون دلار در پایان خرداد ۱۳۹۹ افزایش یافته است.

وضعیت بخش عمومی

- **تنخواه گردان خزانه:** بر اساس اعلام بانک مرکزی سقف تنخواه گردان مصوب بودجه سال ۱۴۰۰، ۵۴۹،۵ هزار میلیارد ریال می باشد که تا پایان خرداد ۱۴۰۰ نزدیک به ۹۷،۴ درصد آن توسط دولت استفاده شده است.
- **عملکرد درآمدهای مالیاتی:** طبق آمار بانک مرکزی نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی از ۶ درصد در سال ۱۳۹۲ پس از افزایش موقتی مجددا کاهش یافته و در سال ۱۳۹۹ به عملکرد ۷ درصدی رسیده است. این در حالیست که بر اساس برنامه ششم توسعه نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۹ بایستی به ۹/۴ درصد می رسید. همچنین بر اساس برنامه ششم نسبت درآمدهای مالیاتی به درآمدهای عمومی در سال ۱۳۹۹ بایستی به ۴۷،۴ درصد می رسید این در حالیست که بر اساس اعلام بانک مرکزی این نسبت در این سال حدود ۳۷،۵ درصد بوده است.

جمع بندی و نتیجه گیری

با عنایت به آمار و تحلیل‌های صورت گرفته می توان نتیجه گرفت:

۱. عدم تغییر درآمد سرانه، افزایش ۴ واحد درصدی ضریب جینی و افزایش ۱۰ واحد درصدی نرخ فقر طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۹۹ بیانگر بدتر شدن وضعیت رفاهی جامعه، به خصوص دهک‌های پائین و متوسط، در دولت‌های یازدهم و دوازدهم می باشد.
۲. وضعیت نرخ بیکاری طی برنامه ششم توسعه باید حدود ۱۰ درصد می بود اما عملکرد دولت دوازدهم بیانگر نرخ بیکاری بالای ۱۱ درصدی است.
۳. نرخ رشد نقدینگی در دولت یازدهم و دوازدهم حداقل ۳۰ درصد از اهداف برنامه انحراف داشته است.
۴. ضریب نفوذ بیمه که قرار بود طی برنامه ششم توسعه حدود ۷ درصد باشد، در دولت یازدهم و دوازدهم زیر ۳ درصد بوده است
۵. عملکرد دولت در انتشار اوراق بدهی در سال ۱۳۹۲ صفر بوده است، درحالیکه این رقم در سال ۱۳۹۶ به ۵۶،۷ هزار میلیارد تومان و در سال ۱۳۹۹ به ۱۷۴ هزار میلیارد تومان رسیده است که این موضوع حاکی از افزایش قابل توجه انتشار اوراق بدهی توسط دولت دوازدهم می باشد و بازپرداخت آن یک چالش اساسی فراروی دولت سیزدهم به شمار می رود.
۶. مصرف بیش از ۹۷ درصدی تنخواه بودجه در سال ۱۴۰۰ و عدم تسویه تنخواه سال ۱۳۹۹ بیانگر استقراض رسمی دولت دوازدهم از بانک مرکزی و تحمیل اثرات تورمی آن بر جامعه است.
۷. کاهش ۷ میلیارد دلاری صادرات غیرنفتی طی سال‌های ۹۲ تا ۹۹ در کنار افزایش تمرکز بازارهای صادراتی، بیانگر ضعف در دیپلماسی تجاری و آسیب پذیری صادرات غیرنفتی کشور می باشد
۸. فقدان استراتژی‌های توسعه صنعتی، استراتژی توسعه بازرگانی داخلی و خارجی و استراتژی نظام ارزی موجب افزایش نااطمینانی و کاهش سرمایه گذاری شده و رشد بی کیفیت تولید داخلی را در دولت‌های یازدهم و دوازدهم به همراه داشته است.

منابع و ماخذ

آمارها بر اساس پاسخ رسمی دستگاه‌های ذیل به نامه کمیسیون اقتصادی، گزارش شده‌اند:^۲

- سازمان برنامه و بودجه کشور
- مرکز آمار ایران
- وزارت امور اقتصادی و دارایی
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران^۳
- وزارت صنعت، معدن و تجارت
- وزارت نفت
- وزارت راه و شهرسازی
- وزارت نیرو
- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- وزارت آموزش و پرورش
- صندوق توسعه ملی
- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- سازمان بورس و اوراق بهادار

---

^۲ علیرغم مکاتبه و پیگیری‌های کمیسیون اقتصادی، وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور آمار کامل ارائه نمودند.

^۳ بانک مرکزی در برخی از شاخص‌ها، اطلاعات ارائه نمودند.